

12^ο ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
«ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007»

Αθήνα 24-25 Οκτωβρίου 2007

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Δρος Ευαγγέλου Λεκατσά

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

*Δεν υπάρχει ούριος άνεμος για
όποιον δεν γνωρίζει που θέλει
να πάει*

Σενέκας

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

- *«... απαιτούνται συγκεκριμένες διατάξεις για τη διασφάλιση ισότιμων όρων παραγωγής, για τη μείωση του κινδύνου δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης στην αγορά και επιθετικής συμπεριφοράς, διασφαλίζοντας τιμολόγια μεταφοράς και διανομής χωρίς την επιβολή διακρίσεων...»*

(Παρ. 2 του Προοιμίου)

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

(Παρ. 6, 7 & 8 του Προοιμίου για τους διαχειριστές δικτύων)

- *«νομικά διακριτή προσωπικότητα»*
- *«είναι σκόπιμο να έχουν ουσιαστικά δικαιώματα λήψεως αποφάσεων όσον αφορά τα περιουσιακά στοιχεία που είναι αναγκαία για τη συντήρηση, τη λειτουργία και την ανάπτυξη των δικτύων όταν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία λειτουργούν και βρίσκονται υπό την ιδιοκτησία κάθετα ολοκληρωμένων επιχειρήσεων»*
- *«ανεξάρτητες διευθυντικές δομές μεταξύ διαχειριστών δικτύων μεταφοράς και διανομής και κάθε εταιρείας παραγωγής/εφοδιασμού».*

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

- *«οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να έχουν την αρμοδιότητα να καθορίζουν ή να εγκρίνουν τα τιμολόγια ή, τουλάχιστον, τις μεθοδολογίες που διέπουν τον υπολογισμό των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής»*

(Παρ. 15 του Προοιμίου)

- *Αυτό θα γίνεται «...βάσει προτάσεως του διαχειριστή του δικτύου μεταφοράς ή του διαχειριστή του δικτύου διανομής, ή βάσει προτάσεως με την οποία συμφώνησαν οι εν λόγω διαχειριστές και οι χρήστες του δικτύου»*

(Παρ. 18 του Προοιμίου)

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

Η σημαντικότερη ίσως παράγραφος (20) του Προοιμίου καθορίζει όχι μόνο ότι

- *«οι πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να είναι σε θέση να επιλέγουν ελεύθερα τον προμηθευτή τους»*

αλλά και ότι θα πρέπει να καθιερωθούν τα ενδεδειγμένα μέτρα ώστε οι πελάτες να έχουν

- *«πραγματικό και ουσιαστικό δικαίωμα επιλογής του προμηθευτή τους».*

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

Στην παράγραφο (22) του Προοιμίου διαπιστώνεται ότι σχεδόν όλα τα κράτη μέλη έχουν επιλέξει την διασφάλιση του ανταγωνισμού μέσω διαφανούς διαδικασίας χορήγησης αδειών για νέες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Εν τούτοις,

- **«σε περίπτωση που με τη διαδικασία χορήγησης αδειών δεν δημιουργείται επαρκές δυναμικό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας»** δίδεται η δυνατότητα, για λόγους ασφάλειας εφοδιασμού, προσφυγής στην διαδικασία υποβολής προσφορών (διαγωνισμός) για την δημιουργία νέου παραγωγικού δυναμικού.

Σημειώνεται ότι στο άρθρο 7 της Οδηγίας ρητά δηλώνεται ότι η διαδικασία υποβολής προσφορών για την εξασφάλιση νέου παραγωγικού δυναμικού μπορεί να κινηθεί

- **«μόνον εάν, βάσει της διαδικασίας χορήγησης αδειών, το δυναμικό παραγωγής που δημιουργείται δεν επαρκεί για τη διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού».**

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

Στην παράγραφο (24) του προοιμίου παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα καθιέρωσης μέτρων:

- «*παροχής δημόσιας υπηρεσίας*» για την προστασία των οικιακών και μικρών και γενικώς «*ευάλωτων*» καταναλωτών και
- «*διασφάλισης της διατήρησης υψηλών επιπέδων παροχής δημόσιας υπηρεσίας στην Κοινότητα*»
- «*όλα τα μέτρα πρέπει να κοινοποιούνται τακτικά στην Επιτροπή*».

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

Στην παράγραφο (27) του προοιμίου παρέχεται η δυνατότητα ορισμού ενός προμηθευτή ως **ύστατου προμηθευτή**. Εάν ο ύστατος προμηθευτής είναι τμήμα μιας κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης, θα πρέπει να **«ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις διαχωρισμού της παρούσας Οδηγίας»**.

«τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλοι οι οικιακοί πελάτες και ... οι μικρές Επιχειρήσεις ... απολαμβάνουν της καθολικής υπηρεσίας, δηλαδή του δικαιώματος να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας ... σε λογικές, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές». (Άρθρο 3 παράγραφος 3)

Το Πνεύμα της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ

Στην παράγραφο (29) του προοιμίου υπενθυμίζεται ότι, όταν τα μέτρα που θεσπίζονται για την εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας «**συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, η κοινοποίησή τους στην Επιτροπή είναι, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, υποχρεωτική**».

Βασικοί Ορισμοί της Οδηγίας (Άρθρο 2)

- « **«μεταφορά»** : η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διασυνδεδεμένου δικτύου υπερυψηλής και υψηλής τάσης με σκοπό την παροχή σε τελικούς πελάτες ή σε διανομείς, μη συμπεριλαμβανομένης όμως της προμήθειας»

(Ορισμός 3)

- « **«διανομή»** : η μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω δικτύων διανομής υψηλής, μεσαίας και χαμηλής τάσης με σκοπό την παράδοσή της σε πελάτες, μη συμπεριλαμβανομένης όμως της προμήθειας»

(Ορισμός 5)

Βασικοί Ορισμοί της Οδηγίας (Άρθρο 2)

- « **«πελάτες»** : οι πελάτες χονδρικής και οι τελικοί πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας» (Ορισμός 7)
- « **«πελάτες χονδρικής»**: τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια με σκοπό τη μεταπώλησή της εντός ή εκτός του δικτύου όπου είναι εγκατεστημένα» (Ορισμός 8)
- « **«προμήθεια»** : η πώληση, συμπεριλαμβανομένης της μεταπώλησης, ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες» (Ορισμός 19)

Βασικοί Ορισμοί της Οδηγίας (Άρθρο 2)

- « **«ενεργειακή αποδοτικότητα/διαχείριση της ζήτησης»** : η συνολική ή ολοκληρωμένη προσέγγιση στόχος της οποίας είναι να επηρεάσει την ποσότητα και το χρονικό προγραμματισμό της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας με σκοπό τη μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και των φορτίων αιχμής, δίνοντας το προβάδισμα στις επενδύσεις για μέτρα ενεργειακής αποδοτικότητας ή άλλα μέτρα όπως οι συμβάσεις προμήθειας με δικαίωμα διακοπής, έναντι των επενδύσεων για την αύξηση του δυναμικού παραγωγής, εάν οι πρώτες από τις προαναφερόμενες επενδύσεις αποτελούν την αποτελεσματικότερη και οικονομικότερη εναλλακτική λύση, λαμβανομένων υπόψη του θετικού περιβαλλοντικού αντίκτυπου που προκύπτει από τη μειωμένη κατανάλωση ενέργειας και των συναφών πτυχών της ασφάλειας του εφοδιασμού και του κόστους διανομής» (Ορισμός 29)

Κατ' άρθρον παρατηρήσεις

- «Τηρώντας πλήρως τις οικείες διατάξεις της συνθήκης, και ιδίως το άρθρο 86, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οι οποίες μπορούν να αφορούν την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του κλίματος και της ενεργειακής αποδοτικότητας. Οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει να ορίζονται σαφώς, να είναι διαφανείς, αμερόληπτες και επαληθεύσιμες και να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ στους εθνικούς καταναλωτές. ...». (Άρθρο 3 παρ.2)

Κατ' άρθρον παρατηρήσεις

Στην παρ. 5 του Άρθρου 3 της Οδηγίας σε συνδυασμό με το Παράρτημα Α της Οδηγίας καθιερώνεται :

- Η υποχρέωση των φορέων παροχής υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας να *«ειδοποιούν τους συνδρομητές τους απ' ευθείας για οποιαδήποτε αύξηση τελών»*.
- Ότι οι πελάτες, *«λαμβάνουν διαφανείς πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες τιμές και τιμολόγια»*, ... *«παραμένουν ελεύθεροι να λύσουν τις αντίστοιχες συμβάσεις εάν δεν αποδέχονται τους νέους όρους οι οποίοι τους έχουν κοινοποιηθεί... »* και ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματά τους όσον αφορά την *«καθολική υπηρεσία»*.

Κατ' άρθρον παρατηρήσεις

«Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνουν ή επισυνάπτουν στους λογαριασμούς και στο διαφημιστικό υλικό το οποίο τίθεται στη διάθεση των τελικών πελατών διευκρινίσεις σχετικά με:

- *τη συμβολή κάθε ενεργειακής πηγής στο συνολικό μίγμα καυσίμου του προμηθευτή κατά το προηγούμενο έτος» και*
- *«τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όσον αφορά τουλάχιστον τις εκπομπές CO₂ και τα ραδιενεργά απόβλητα που είναι αποτέλεσμα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας...» (Άρθρο 3, παρ. 6)*

Κατ' άρθρον παρατηρήσεις

- *«Ο διαχειριστής δικτύου μεταφοράς είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ικανότητας του δικτύου να ανταποκρίνεται στην εύλογη ζήτηση για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας» (Άρθρο 9)*
- Ο διαχειριστής (δηλαδή ο ΔΕΣΜΗΕ) πρέπει να *«διαθέτει αποτελεσματικές εξουσίες λήψης των σχετικών αποφάσεων, ανεξάρτητα από την ολοκληρωμένη επιχείρηση ηλεκτρικής ενέργειας όσον αφορά τους πόρους που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία, τη συντήρηση και την ανάπτυξη του δικτύου» (Άρθρο 10.2 εδάφιο γ της Οδηγίας)*

Κατ' άρθρον παρατηρήσεις

- Η νέα Οδηγία με το άρθρο 13 αυτής επιβάλλει στα κράτη μέλη να ορίσουν *«έναν ή περισσότερους διαχειριστές του δικτύου διανομής»* κατά τρόπο που να είναι ανεξάρτητοι *«τουλάχιστον από άποψη νομικής μορφής, οργάνωσης και λήψης αποφάσεων, από άλλες δραστηριότητες που δεν συνδέονται με τη διανομή»*. Ο διαχωρισμός αυτός δεν προβλεπόταν στην προηγούμενη Οδηγία 96/92/ΕΚ.

Είναι φανερό ότι πρέπει το ταχύτερο δυνατό να μελετηθεί η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στην απαίτηση αυτή της νέας Οδηγίας.

Εκθέσεις ελέγχου εφαρμογής της Οδηγίας

(Άρθρο 28)

- «(α) η άνευ διακρίσεων δυνατότητα πρόσβασης στο δίκτυο
- (β) η ύπαρξη αποτελεσματικών ρυθμίσεων
- (γ) η ανάπτυξη υποδομών διασύνδεσης και η κατάσταση της ασφάλειας εφοδιασμού στην Κοινότητα
- (δ) ο βαθμός στον οποίο τα πλήρη οφέλη του ανοίγματος των αγορών αναλογούν στις μικρές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά
- (ε) ο βαθμός στον οποίο οι αγορές είναι στην πράξη ανοικτές στον ουσιαστικό ανταγωνισμό, συμπεριλαμβανομένων των πτωχών της κατοχής δεσπόζουσας θέσης και των συγκεντρώσεων στην αγορά, και της επιθετικής ή ανταγωνιστικής συμπεριφοράς,
- (στ) ο βαθμός στον οποίο οι καταναλωτές αλλάζουν πράγματι προμηθευτές και επαναδιαπραγματεύονται τιμολόγια
- (ζ) η εξέλιξη των τιμών συμπεριλαμβανομένων των τιμών προμήθειας, σε σχέση με το βαθμό ανοίγματος των αγορών
- (η) η αποκτηθείσα εμπειρία κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, όσον αφορά την ουσιαστική ανεξαρτησία των διαχειριστών δικτύων σε κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις...»

Πρόταση Νέων Συμπληρωματικών Οδηγίων

(Τρίτο Πακέτο Απελευθέρωσης)

- Αποτελεσματικός **διαχωρισμός** των μονοπωλιακών δραστηριοτήτων (δίκτυα Μεταφοράς & Διανομής και Διαχειριστές αυτών) από τις δραστηριότητες Παραγωγής και Προμηθείας.
- Καθιέρωση του θεσμού της **Πιστοποίησης** των Διαχειριστών.
- Ενίσχυση και εναρμόνηση των αρμοδιοτήτων και ενδυνάμωση της ανεξαρτησίας των εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας.
- Καθιέρωση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο ενός νέου Φορέα Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (**ACER=Agency for the Cooperation of Energy Regulators**)
- Δημιουργία Ευρωπαϊκού Φορέα Διαχειριστών Δικτύων Μεταφοράς (**European Network Transmission System Operators=ENTSO**) για τον καλλίτερο συντονισμό του διασυνοριακού εμπορίου και της εκμετάλλευσης και της ασφάλειας των δικτύων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- Είμαστε μάλλον μακριά από τον στόχο των Οδηγιών.
- Το ταξίδι της προσαρμογής θα είναι μακρύ.
- Όμως εάν συνειδητοποιήσουμε γρήγορα που βρισκόμαστε και που πρέπει να πάμε είναι βέβαιον ότι θα βρούμε και τον ούριο εκείνο άνεμο που θα μας οδηγήσει με ασφάλεια στο λιμάνι της προόδου.

Ευχαριστώ

Ακόμη και εάν κάποιος γνωρίζει
που πρέπει να πάει,
δεν υπάρχει ούριος άνεμος εάν δεν
γνωρίζει που βρίσκεται.

Ε. Λ.